

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 15/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Petrou Hrubovou, Mierové námestie 93, Ilava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 73/2007 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 350/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 73/2007 a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 350/2017 (ďalej spolu len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na základe žaloby právnej predchodkyne sťažovateľa bolo 30. októbra 2007 na okresnom súde začaté napadnuté konanie, ktorého predmetom bolo „zrušenie kúpno-predajnej zmluvy“. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 20. augusta 2008. Následne matka sťažovateľa žiadala určiť termín ďalšieho pojednávania, ktorého sa však už nedožila, keďže 18. novembra 2009 zomrela. Dedičské konanie bolo ukončené v júni 2009. Sťažovateľ uvádza, že „*Pojednávanie s dedičmi v tomto konaní však bolo vytýčené až po 1,5 roku 26.01.2011. Následne boli pojednávania vytýčené na 13.04.2011, 27.05.2011, 29.07.2011, 21.09.2011, 16.11.2011, 08.06.2012, 05.09.2012, 28.11.2012, 06.03.2013, 05.06.2013, 16.10.2013, 29.07.2013, 26.02.2014, 07.05.2014. Pojednávanie zo dňa 07.05.2014 bolo odročené nakoľko sa do konania priberal znalec, súd Uznesenie o pribratí znalca vydal až 05.02.2017. Znalec posudok doručil súdu 07.10.2015. Ďalšie pojednávania boli 06.04.2016, 03.06.2016, 26.10.2016, 26.10.2016, 21.12.2016, 10.02.2017. Po vyhlásení Rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 26C/73/2007 dňa 10.02.2017 som podal odvolanie, o ktorom Krajský súd Trenčín Rozhodol dňa 27.02.2019.*“. Sťažovateľ poukazuje na to, že okresný súd nerozhodol v primeranej lehote. Pojednávania sa v dvoch prípadoch odročili pre práceneschopnosť sťažovateľa, avšak ďalšie pojednávania boli odročené z dôvodov na strane žalovaného a z dôvodu potreby rozhodnutia o vstupe ďalších účastníkov do konania. Sťažovateľ zastáva názor, že prietahy priamo spôsobila aj nečinnosť súdov, keď odstupy medzi pojednávaniami boli neprimerané, rozhodnutie o ustanovení znalca zdĺhavé.

3. V súvislosti so splnením podmienok pre podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že „*zákonom ustanovenú dvojmesačnú lehotu na podanie sťažnosti som dodržal, nakoľko konečné rozhodnutie vo veci mi bolo doručené 11.05.2019, pričom lehota na podanie ústavnej sťažnosti končí 11.07.2019. Podotýkam, že podľa rozhodovacej činnosti ESLP viac krát konštatovala prietahy v konaní aj po skončení veci.*“.

4. Sťažovateľ ďalej uviedol, že vo veci samej podal dovolanie, ktoré sa však netýka porušenia jeho práv označených v tejto ústavnej sťažnosti.

5. Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 11 000 € odôvodnil tým, že mu bola spôsobená nielen majetková, ale najmä nemajetková ujma, ktorá spočíva v pocite neistoty, poníženia, duševného a citového utrpenia, stresu a obavy, pretože až po viac ako 11 rokoch bolo právoplatne rozhodnuté o tom, či sporný byt patrí do dedičstva. Zdôraznil, že je neustále v neistote a pociťuje krivdu, keďže iní v obdobných prípadoch majú reálnu možnosť realizovať svoje základné práva a s jeho osobou sa nezaobchádza rovnakým zákonným spôsobom, a to napriek tomu, že súd mal vedomosť o tom, že je v hmotnej núdzi a má vážne zdravotné problémy.

6. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ním označených práv postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 11 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právnej zástupkyne.

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

12. Predmetom ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v tejto súvislosti aj námietka porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

14. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

15. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ochrana základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo (napr. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014). Ak v čase, keď bola ústavná sťažnosť doručená ústavnému súdu, už k porušovaniu označeného základného práva nedochádzalo, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už

nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, III. ÚS 462/2017). Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je totiž odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie ESĽP z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05; Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z ESĽP z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63).

16. Požiadavka, podľa ktorej ústavná sťažnosť musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa, vychádza z toho, že ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

17. Reflektujúc uvedené východiská svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, ktorou namieta postup okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní v čase, keď, ako sám uvádza, bola vec právoplatne skončená. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie sp. zn. 26 C 73/2007 z 10. februára 2017 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 19 Co 350/2017 z 27. februára 2019 nadobudol právoplatnosť 14. mája 2019. Z uvedeného zistenia vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľom (12. júla 2019) bola právna neistota sťažovateľa už nepochybne odstránená. Toto konštatovanie je súladné s konštantnou a jednoznačnou judikatúrou ústavného súdu, v zmysle ktorej opodstatnená je ústavná sťažnosť na prietahy v konaní pred súdom adresovaná ústavnému súdu len potiaľ, pokiaľ sťažovateľ nedisponuje právoplatným a doručeným rozhodnutím vzídeným z konania, ktorého sa namietané prietahy týkajú. Ústavný súd nemá dôvod sa od tejto rokmi potvrdzovanej judikatúry ústavného súdu odkloniť.

18. Z dôvodu, že v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože napadnuté konanie bolo právoplatne skončené, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach

19. Sťažovateľ namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to z tých istých dôvodov, ako namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V nadväznosti na túto skutočnosť ústavný súd pripomína, že v systematike ústavy aj dohovoru sú celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote [teda len jedného z aspektov „spravodlivého procesu“ (m. m. IV. ÚS 312/04)].

20. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva (základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy) nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa v stávke) by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07).

21. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti skúmal, či namietaný postup okresného súdu a krajského súdu je v príčinnej súvislosti s porušením

základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, a dospel k záveru, že v okolnostiach prípadu tomu tak nie je.

22. Z obsahu ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ len poukázal na neprimeranú dĺžku napadnutého konania, berúc do úvahy jeho právoplatné skončenie v čase doručenia ústavnej sťažnosti, ústavný súd uzatvára, že všeobecné súdy neodmietli v právnej veci sťažovateľa konať. Z týchto dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s tvrdenými zbytočnými priet'ahmi v napadnutom konaní považoval za zjavne neopodstatnenú a odmietol ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, ktoré by mali oporu len vo vyslovení porušenia v ústavnej sťažnosti označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu